

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

CENK ÇELİK BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2018/13456)

Karar Tarihi: 21/10/2020

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Basri BAĞCI
Raportör : Fatma Burcu NACAR YÜCE
Başvurucu : Cenk ÇELİK
Vekili : Av. Mesut YILDIRIM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, sigara kaçakçılığı suçuna ilişkin olarak yürütülen ceza soruşturmasında elkonulan aracın kovuşturma sonunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıyla birlikte müsadere edilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 18/5/2018 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
9. Başvurucu 1975 doğumlu olup Muğla'nın Datça ilçesinde ikamet etmektedir.

A. Bireysel Başvuru Tarihinden Önceki Süreç

10. Başvurucuya ait araçta kaçak sigara sevkiyatı yapılacağı bilgisi ve ihbarı üzerine Van Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Şube Müdürlüğü ekiplerince yapılan arama sırasında araçta 10.000 paket kaçak sigara yakalanmış, bu kaçak eşyalar ile eşyaların taşınmasında kullanılan 26 RP 336 plakalı araca elkonulmuştur.

11. Van Cumhuriyet Başsavcılığının 20/12/2010 tarihli talebi üzerine Van 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/12/2010 tarihli kararı ile soruşturma sırasında ele geçirilen kaçak eşyalara ve bu eşyaların taşınmasında kullanılan araca elkoyma işleminin onaylanmasına karar verilmiştir.

12. Van Cumhuriyet Başsavcılığının 24/12/2010 tarihli iddianamesiyle başvurunun bandrol ve yasal uyarıları bulunmayan sigarayı ticari amaçla bulundurma suçundan 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile 13. maddesi uyarınca cezalandırılması, ayrıca 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 54. maddesinin uygulanması talep edilmiştir.

13. Başvurucu, savunmasında suçlamayı kabul etmediğini ve kendisine ait 26 RP 236 plaka sayılı aracını satmak için Van'a getirdiğini, ancak galericilerle anlaşamayınca aracını satamadığını belirtmiştir. Başvurucu ayrıca kendisi ve eşi günde 2-2,5 paket sigara tükettikleri için ve kendilerine getirdikleri hediyelere karşılık olarak akrabalarına vermek amacıyla sigara satan kişilerden bir miktar sigara almaya karar verdiğini, sigaraları ticari amaçla almadığını belirterek suçun unsurlarının oluşmadığını savunmuştur. 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlemesine Dair Kanun'un 8. maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanma ihtimaline binaen 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 226. maddesi gereğince başvurunun ek savunması alınmıştır.

14. Van 1. Asliye Ceza Mahkemesince (Mahkeme) 20/1/2011 tarihinde suça konu sigaralar için keşif yapılmıştır. Uzman teknik bilirkişi 13/5/2011 tarihli raporunda; yakalanan sigaraların kaçak yollarla ülkeye sokulduğunu, sigaraların üzerinde TEKEL bandrolünün olmadığını ve sigaraların yurt dışı üretimi olduğunu belirtmiştir. Araç üzerinde 27/1/2011 tarihinde yapılan keşif üzerine hazırlanan aynı tarihli bilirkişi raporunda; araçta gizli bir bölmenin mevcut bulunmadığı, aracın yüküne göre hacim bakımından ağırlıklı bir bölümünü tutmadığı, aracın ikinci el fiyatının 12.000 TL olduğu belirtilmiştir. Van Gümrük Müdürlüğü'nün 2/6/2017 tarihli yazısına ekli belgelere göre sigaraların gümrüklenmiş değerinin 40.568,40 TL olduğu tespit edilmiştir. Mahkemece de bilirkişi raporlarına göre suça konu sigaraların gümrüklenmiş değeri 40.568,40 TL olarak belirlenmiştir.

15. Mahkemece 22/1/2013 tarihinde, başvurunun ve diğer sanık N.K.'nın bandrol ve yasal uyarıları bulunmayan sigarayı ticari amaçla bulundurma suçunu işlediği gerekçesiyle 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca ve 5237 sayılı Kanun'un 62. maddesi de uygulanarak 2 yıl 11 ay hapis cezası ve 25.000 TL adli para cezası ile cezalandırılmalarına, kaçak eşyanın 5237 sayılı Kanun'un 54. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre müsadere edilmesine, elkonulan 26 RP 336 plakalı nakil aracın da müsadere edilmesine karar verilmiştir.

16. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"... Yapılan yargılama, toplanılan deliller ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, suç tarihinde güvenlik görevlilerinin sanıkların sevk ve idaresinde bulunan 26 PR 336 plaka sayılı araç ile birlikte seyir halinde iken yapılan kontrolde suçla konu sigaraların ele geçirildiği, sanıkların sigaralara ilişkin olarak herhangi bir fatura veya belge ibraz etmediğinden, sanıklar hakkında 5607 sayılı yasanın 3/5 maddesi gereğince cezalandırılmaları talebi ile mahkemeye kamu davası açılmış ise de suç tarihi dikkate alındığında sanıkların eyleminin 4733 sayılı yasanın 8/4 maddesi kapsamında kaldığı ve sanıklara mahkememizce 4733 sayılı yasanın 8/4 maddesi gereğince ek savunma hakkı verildiği, sanıklar ek savunmasında önceki savunmasını aynen tekrar ettiğinden sanıklar hakkında 4733 sayılı yasadaki hüküm kurulmuş, Bilirkişi raporuna göre suçla konu sigaraların kaçak olduğundan müsaderesine, her ne kadar bilirkişi raporunda araçta yakalanan sigaraların aracın ağırlıklı bir bölümünü oluşturmadığını belirtmiş ise de, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 27/03/2012 Tarih ve 2011/7-346 Esas, 2012/124 sayılı kararında dava konusu kaçak sigaraların araç olmaksızın bir insan tarafından taşınması mümkün olmadığı, aynı araç sanıklar tarafından daha önce de kaçakçılık suçunda kullanıldığı, kaçak sigaraların miktarı, hacmi, ağırlığı, araçla kat edilen mesafe nazara alındığında nakilde kullanılan araç suçun işlenmesine tahsis edildiğine dair, yerel mahkemenin kararını onadığı anlaşılmakla, sanığın suçta kullandığı aracın müsaderesine karar verilmiştir. "

17. Karar, sanıklar müdafii tarafından temyiz edilmiştir. Yargıtay 7. Ceza Dairesi (Daire) 28/3/2016 tarihinde hükmü bozmuştur. Daire, ele geçen sigara miktarı ve yasadaki öngörülen cezanın üst sınırı gözetilerek cezada orantılılık ilkesine göre daha yüksek miktarda kaçakçılık eyleminde bulunan kişilere verebilecek cezaya göre hakça artırım yapılması gerektiğini belirtmiştir. Daire ayrıca Anayasa Mahkemesinin 8/10/2015 tarihli ve E.2014/140, K.2015/85 sayılı kararı ile 5237 sayılı Kanun'un 53. maddesinin bazı bölümlerinin iptal edilmesi nedeniyle anılan maddenin yeniden değerlendirilmesinde zorunluluk bulunduğunu açıklamıştır.

18. Bozma kararına uyan Mahkeme 7/3/2018 tarihinde, sanıkların 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca ve 5237 sayılı Kanun'un 62. maddesi de uygulanarak 1 yıl 11 ay 10 gün hapis cezası ve 10.000 TL adli para cezası ile cezalandırılmalarına hükmetmiştir. Ancak 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinin (5) numaralı fıkrasındaki koşulların gerçekleştiği kanaatiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) ve aynı maddenin (8) numaralı fıkrasına göre başvurusunun 5 yıl süreyle denetime tabi tutulmasına karar verilmiştir. Mahkeme bunun yanında kaçak eşyanın 5237 sayılı Kanun'un 54. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre müsadere edilmesine, elkonulan 26 RP 336 plakalı nakil aracının da müsadere edilmesine karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanıklar N.K. ve Cenk ÇELİK hakkında olay günü sanık Cenk'e ait 26 RP 336 plakalı araçla seyir halinde oldukları, söz konusu araçla kaçak sigara sevkiyatı yapılacağı konusunda ihbar üzerine aracın durdurularak Cumhuriyet Savcısınca verilen arama emri üzerine arama yapıldığı ve suçla konu araçta 10.000 paket üzerinde TAPDK bandrolü olmayan sigara ele geçirildiği sigaraların üzerinde TAPDK bandrolünün olmaması gözetilerek 4733 sayılı Kanun'un 8/4 maddesi kapsamındaki üzerlerinde bandrol bulunmayan tütün mamüllerini ticari amaçla bulundurma suçu uyarınca cezalandırılması yoluna gidilmiştir. Sanıkların daha önceden kasıtlı bir suçtan mahkumiyetinin bulunmadığı kamu zararının giderilmesi sanıkların yeniden suç işlemeyeceği hususunda mahkememizce kanaat hasıl olması nedenleriyle 5271 sayılı CMK'nın 231. maddesinde değişiklik yapan 5728 sayılı Kanun'un 562. maddesi ile değişik hükmü de dikkate alınarak 5271 sayılı CMK'nın 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ve suçta

kullanılan aracın 5607 sayılı Kanununun 13/1-b maddesinde belirtilen müsadere şartlarının bulunduğu, araç değerinin yine bilirkişi raporunda 12.000 TL olarak tespit edildiği, oysu suça konu eşyaların değerinin çok daha fazla olduğu görülmekle suçta kullanılan aracın şartları taşıdığından karar kesinleştiğinde müsadereesine, adli emanetin 2011/287 sırasına kayıtlı eşyaların da dosyada delil olarak saklanılmasına karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.."

19. Başvurucu, karara itiraz etmiş; Van 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 13/4/2018 tarihli kararı ile itirazın reddine karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"... Her ne kadar sanıklar müdafii tarafından Van 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 07/03/2018 tarihli ve 2016/283 Esas, 2018/213 Karar sayılı HAGB kararına itiraz edilmişse de; sanık Cenk ÇELİK'in 18/10/2017 tarihli celsede, sanık Necdet KARAŞ'ın ise 03/11/2017 tarihli celsede alınan ifadelerinde HAGB kararını kabul ettikleri, sanıkların sabıkasız olduğu ve Van 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararının usul ve kanuna uygun olduğu anlaşılmalı karara yönelik itirazın reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur..."

20. Nihai karar 27/4/2018 tarihinde başvuru tarafından öğrenilmiştir.

21. Başvurucu 18/5/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. Bireysel Başvuru Tarihinden Sonraki Süreç

22. Müsadere kararı doğrultusunda başvuru tarafından suça konu araç ilgili gümrük idaresine 6/6/2018 tarihinde teslim edilmiş ve gümrük müdürlüğünce tasfiye işlemlerine başlanmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 21/10/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

24. Başvurucu; astsubay olarak görev yaptığı Muş'tan aracını satmak için Van'a gittiğini, aracın aranması sonucu ele geçen kullanmak için satın aldığı sigaralar ile ilgili olarak bandrol bulunmayan tütün mamullerini ticari amaçla bulundurma suçundan açılan davada HAGB kararı verildiğini belirtmiştir. Başvurucu, bilirkişi raporunun lehine olmasına rağmen gerekçeli kararda bu rapora atıf yapılarak söz konusu raporun aksi yönünde karar verilip aracın müsadere edildiğini, bu nedenle adil yargılanma ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

25. Bakanlık görüşünde, müsadere yönündeki müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunduğu ve aracın müsadere suçunun önlenmesinin önemi dikkate alındığında bireysel çıkardan daha üstün bir kamu yararı amacı taşıdığı belirtilerek müdahalenin ölçülü olduğu kanaati bildirilmiştir.

B. Değerlendirme

26. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 51. maddesi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 83. maddesi gereği başvuru hakkını açıkça kötüye kullandığının tespit edilmesi hâlinde başvuru reddedilir ve yargılama giderleri dışında ilgilinin 2.000 TL'den fazla olmamak üzere disiplin para cezasıyla cezalandırılmasına karar verilir.

27. Genel olarak bir hakkın öngörüldüğü amaç dışında ve başkalarını zarara sokacak şekilde kullanılmasının hukuk düzenince himaye edilmeyeceğini ifade eden hakkın kötüye kullanılmasının anılan düzenlemelerle bireysel başvuru alanında özel olarak ele alındığı açıkça görülmektedir. Bu bağlamda bireysel başvuru usulünün amacına açıkça aykırı olan ve Anayasa Mahkemesinin başvuruyu gereği gibi değerlendirmesini engelleyen davranışların başvuru hakkının kötüye kullanılması olarak değerlendirilmesi mümkündür (S.Ö., B. No: 2013/7087, 18/9/2014, § 28; *Mehmet Güven Ulusoy* [GK], B. No: 2013/1013, 2/7/2015, § 31).

28. Bu kapsamda özellikle Anayasa Mahkemesini yanıltmak amacıyla gerçek olmayan maddi vakıalara dayanılması veya bu nitelikte bilgi ve belge sunulması, başvurunun değerlendirilmesi noktasında esaslı olan bir unsur hakkında bilgi verilmemesi, başvurunun değerlendirilmesi sürecinde vuku bulan ve söz konusu değerlendirmeyi etkileyecek nitelikte yeni ve önemli gelişmeler hakkında Anayasa Mahkemesinin bilgilendirilmemesi suretiyle başvuru hakkında doğru bir kanaat oluşturulmasının engellenmesi, medeni ve meşru eleştiri sınırları saklı kalmak kaydıyla bireysel başvuru amacıyla bağdaşmayacak surette hakaret, tehdit veya tahrik edici bir üslup kullanılması, söz konusu başvuru yolu kapsamında ihlalin tespiti ile ihlal ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin amaçla bağdaşmayacak surette içeriksiz bir başvuruda bulunulması durumunda başvuru hakkının kötüye kullanıldığı kabul edilebilecektir (S.Ö., § 29; *Mehmet Güven Ulusoy*, § 32; *Osman Sandıkçı*, B. No: 2013/6297, 10/3/2016; *Selman Kapan ve diğerleri*, B. No: 2013/7302, 20/4/2016).

29. Başvurucu, bireysel başvuru formunda başvuru konusu olayla ilgili olarak aracında 500 paket sigara ele geçirildiğini ve değerinin 6.000 TL olduğunu ileri sürmüş ise de başvuru konusu dosya kapsamına göre başvuru hakkının 40.568,40 TL değerinde 10.000 paket sigara ile yakalandığı anlaşılmaktadır.

30. Somut olayda başvurucuya ait araçta kaçak sigara sevkiyatı yapıldığı ihbarı üzerine emniyet görevlileri tarafından yapılan aramada 10.000 paket kaçak sigara ele geçirildiği ve başvuru hakkında 1 yıl 11 ay 10 gün hapis cezası ile 10.000 TL adli para cezasına hükmedilerek HAGB karar verildiği, başvuru hakkının bu vaka temelinde anayasal haklarının ihlal edildiği iddiası ile bireysel başvuruda bulunduğu ancak ihlal iddiasına konu maddi vakalarla ilgili yanıltıcı beyanda bulunduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle başvurunun başvuru hakkının kötüye kullanılması nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

31. Bu durumda avukat Mesut Yıldırım aleyhine Anayasa Mahkemesini yanıltıcı nitelikte başvuru yapması nedeniyle 6216 sayılı Kanun'un 51. maddesi ve İçtüzük'ün 83. maddesi uyarınca takdiren 500 TL disiplin para cezasına hükmedilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçeyle;

A. Başvurunun *başvuru hakkının kötüye kullanılması* nedeniyle REDDİNE,

B. 6216 sayılı Kanun'un 51. maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 83. maddesi uyarınca avukat Mesut Yıldırım'ın 500 TL disiplin para cezası ile CEZALANDIRILMASINA,

C. Kararın bir örneğinin Ankara Barosuna ve Türkiye Barolar Birliğine GÖNDERİLMESİNE,

D. Yargılama giderlerinin başvuran üzerinde bırakılmasına,

E. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 21/10/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Basri BAĞCI